2026/2231

2.10.2026

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2026/2231,

1. oktoober 2026,

mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Balkani meditsiinilise sihtjõu toetamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 41 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu otsusega (ÜVJP) 2021/509 [1] loodi Euroopa rahutagamisrahastu, et liikmesriigid saaksid rahastada ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames võetavaid liidu meetmeid rahu säilitamiseks, konfliktide ennetamiseks ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamiseks aluslepingu artikli 21 lõike 2 punkti c kohaselt. Vastavalt otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 1 lõikele 2 kasutatakse Euroopa rahutagamisrahastut eelkõige selliste abimeetmete rahastamiseks nagu kolmandate riikide ning piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide sõjaliste ja kaitseküsimustega seotud suutlikkuse suurendamise meetmed.

(2) Balkani meditsiiniline sihtjõud loodi piirkondliku algatusena, mis tõi kokku kuus Lääne-Balkani riiki, nimelt Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Montenegro, Põhja-Makedoonia, Serbia ja Sloveenia, ning mille eesmärk on võimaldada riikidel või piirkondadel, mida on tabanud mõni katastroof, sellele kiiresti ja tõhusalt reageerida, kasutades osalejariikide olemasolevat sõjameditsiinilist operatsioonivõimet. Kõik osalejariigid täidavad kahe aasta pikkustes vahetustes järgemööda juhtiva riigi ülesandeid. Serbia täidab seda rolli 2024. aasta juunist 2026. aasta juunini ja Põhja-Makedoonia võtab selle üle järgmiseks perioodiks. 2021. aasta teisel poolel kehtestas Balkani meditsiiniline sihtjõud uue sisekorra, mis annab võimaluse korraldada pikemaajalisi lähetusi missioonide ja operatsioonide, sealhulgas ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) osana väljaspool Lääne-Balkanit toimuvate missioonide ja operatsioonide toetamiseks.

(3) Kehtestades abimeetme, millega antakse Balkani meditsiinilises sihtjõus osalevate kolmandate riikide relvajõudude meditsiiniüksustele vajalikku varustust ja materjale, tugevdaks liit osalevate Lääne-Balkani riikide sõjameditsiinilist operatiivvõimet ja mitmeriigilist meditsiiniüksust, mis võiks potentsiaalselt toetada ELi ÜJKP sõjalisi operatsioone või väljaspool piirkonda toimuvate rahuoperatsioonide sõjalisi aspekte, ning aitaks saavutada NATO ja programmi „Partnerlus rahu nimel“ võimealaseid eesmärke.

(4) Abimeede suurendaks ka Lääne-Balkani võimet reageerida kriisidele ja tugevdaks piirkonna vastupanuvõimet, panustades seeläbi piirkonna stabiilsusse ning võimaldades piirkonna riikidel oma elanikkonda paremini kaitsta. Abimeede võiks soodustada piirkondlikku koostööd ja ühtekuuluvust ning heanaaberlikke suhteid Lääne-Balkani piirkonnas.

(5) Balkani meditsiinilise sihtjõu esindajad saatsid 30. aprillil 2026 liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale („kõrge esindaja“) kirja, milles taotlesid liidu toetust Balkani meditsiinilisele sihtjõule selle meditsiiniüksuste võime tugevdamiseks peatähtsa varustuse hankimisel.

[1] Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).

(6) Abimeede suurendaks Balkani meditsiinilise sihtjõu ja selles osalevate kolmandate riikide võimet iseseisvalt kriisidele reageerida, mis on kooskõlas nõukogu järeldustega Euroopa rahutagamisrahastu kohta. Samuti panustaks see viit Lääne-Balkani riiki ühendav abimeede üldisematesse seda piirkonda käsitlevatesse ÜVJP ja ÜJKP eesmärkidesse, nagu piirkondliku koostöö ja dialoogi edendamine.

(7) Abimeetmete rakendamisel võetakse arvesse otsuses (ÜVJP) 2021/509 sätestatud põhimõtteid ja nõudeid, eelkõige vastavust nõukogu ühisele seisukohale 2008/944/ÜVJP, ([2]) ning järgitakse Euroopa rahutagamisrahastu raames rahastatavate tulude ja kulude haldamise korda.

(8) Nõukogu kinnitab taas oma kindlat kavatsust kaitsta, edendada ja järgida inimõigusi, põhivabadusi ja demokraatlikke põhimõtteid ning tugevdada õigusriiki ja head valitsemistava, järgides Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja, inimõiguste ülddeklaratsiooni ja rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Abimeetme loomine, eesmärgid, kohaldamisala ja kestus

1. Käesolevaga luuakse Euroopa rahutagamisrahastust rahastatav abimeede, millega toetatakse Balkani meditsiinilist sihtjõudu ja selles osalevaid ELi mittekuuluvaid riike, nimelt Albaaniat, Bosniat ja Hertsegoviinat, Montenegrot, Põhja-Makedooniat ja Serbiat (edaspidi „toetusesaajad“) (edaspidi „abimeede“).

2. Abimeetme eesmärgid on järgmised:

a) tugevdada liidu ja Lääne-Balkani riikide vahelist julgeoleku- ja kaitsekoostööd, sealhulgas piirkondliku koostöö tõhustamise kaudu;

b) aidata suurendada piirihalduse fondi ja selles osalevate ELi mittekuuluvate riikide julgeoleku- ja kaitsesuutlikkust, tugevdades seeläbi Lääne-Balkani riikide üldist julgeolekut, vastupanuvõimet ja stabiilsust ning paremini kaitsta tsiviilelanikkonda kriisides ja hädaolukordades.

3. Lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamiseks rahastatakse abimeetmest järgmist liiki varustust, mis pole mõeldud surmava jõu kasutamiseks:

a) side- ja infosüsteemid;

b) sõjaväe meditsiinisõidukid;

c) välihaigla seadmed.

Abimeetmest rahastatakse vajaduse korral ka seotud tarneid ja teenuseid, sealhulgas tehnilist- ja hooldamisväljaõpet.

4. Abimeetme kestus on 42 kuud alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

([2]) Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj).

Artikkel 2

Rahastamiskord

1. Abimeetmega seotud kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma on 10 000 000 eurot.

2. Kõiki kulutusi hallatakse vastavalt otsusele (ÜVJP) 2021/509 ning järgides Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise norme.

Artikkel 3

Kokkulepped toetusesaajaga

1. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) sõlmib iga toetusesaajaga vajalikud kokkulepped tagamaks, et toetusesaaja järgib käesoleva otsusega kehtestatud nõudeid ja tingimusi, mis on abimeetmest toetuse andmise eeldus.

2. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid, millega kohustatakse iga toetusesaajat tagama järgmist:

a) abimeetmest toetatavad Balkani meditsiinilise sihtjõu üksused järgivad asjakohast rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust;

b) kogu abimeetme raames antud vara kasutatakse nõuetekohaselt ja tõhusalt eesmärkidel, milleks need anti;

c) abimeetme raames antud vara hooldatakse piisavalt, et tagada selle kasutatavus ja operatiivne kättesaadavus kogu selle olelusringi jooksul;

d) abimeetme raames antud vara ei lähe kaduma ja seda ei anta üle muudele isikutele või üksustele kui need, kes on nimetatud kokkulepetes kindlaks määratud.

3. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid abimeetme alusel toetuse andmise peatamise ja lõpetamise kohta, kui leitakse, et toetusesaaja on lõikes 2 sätestatud kohustusi rikkunud.

Artikkel 4

Rakendamine

1. Kõrge esindaja vastutab käesoleva otsuse rakendamise tagamise eest kooskõlas otsusega (ÜVJP) 2021/509 ning järgides Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise norme ning terviklikku metoodikaraamistikku Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate abimeetmete jaoks nõutavate meetmete ja kontrollide hindamiseks ja kindlaksmääramiseks.

2. Artikli 1 lõikes 3 nimetatud tegevusi rakendab ITF Enhancing Human Security (ITF) ja abimeetmete haldur.

Artikkel 5

Järelevalve, kontroll ja hindamine

1. Kõrge esindaja teeb järelevalvet selle üle, et toetusesaajad täidavad artiklis 3 sätestatud kohustusi. Nimetatud seire abil suurendatakse teadlikkust artiklis 3 sätestatud kohustuste rikkumise kontekstist ja riskidest ning aidatakse vältida selliseid rikkumisi, sealhulgas rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisi, abimeetme raames toetust saavate Balkani meditsiinilise sihtjõu üksuste poolt.

2. Varustuse ja varude saatmisjärgne kontroll korraldatakse nii, et see hõlmab:

a) tarne nõuetekohasuse tõendamist, mille puhul lõppkasutaja relvajõud allkirjastavad Euroopa rahutagamisrahastu abimeetme tarnesertifikaadid omandiõiguse üleminekul;

b) inventuuri puudutav aruandlus, mille puhul toetusesaajad esitavad igal aastal inventuuriaruande kindlaksmääratud varustusühikute kohta seni, kuni poliitika- ja julgeolekukomitee ei pea seda aruandlust enam vajalikuks;

c) kohapealsed kontrollkäigud, mille käigus toetusesaajad annavad kõrgele esindajale ja Euroopa rahutagamisrahastu audiitoritele taotluse korral juurdepääsu, et teha kohapealseid kontrolle ja Euroopa rahutagamisrahastu auditeid.

3. Kõrge esindaja teeb pärast abimeetme lõpuleviimist lõpphindamise, et teha kindlaks, kas abimeede on aidanud kaasa artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamisele.

Artikkel 6

Aruandlus

Rakendamise ajal esitab kõrge esindaja poliitika- ja julgeolekukomiteele iga kuue kuu järel aruande abimeetme rakendamise kohta kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 63. Kooskõlas nimetatud otsuse artikliga 38 annab abimeetmete haldur otsuse (ÜVJP) 2021/509 kohaselt loodud rahastu komiteele korrapäraselt aru tulude ja kulude haldamise kohta, edastades sealhulgas teavet seotud tarnijate ja alltöövõtjate kohta.

Artikkel 7

Peatamine ja lõpetamine

1. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 64 otsustada abimeetme rakendamise täielikult või osaliselt peatada.

2. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib soovitada nõukogul abimeede lõpetada.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Luxembourg, 1. oktoober 2026

Nõukogu nimel

eesistuja

J. O'CALLAGHAN